

J E L E N K Ö R.

80. szám

Pest, szombat. October 6dikán.

1832.

Foglalat: Magyar és Erdélyország. (Felségünk névnapja. Kinevezések. Polgári érdem. Szegények imádsága. Hir Béke-
ből, Marmarosból és Erdélyből). Anglia (Belgiumot és Portugáliát érdeklő dolgok). Franciaország (Moniteur. Fran-
cia seregek indulnak Belgium felé. A kérdés mivolta. A' Courier és Gazette elmékedései. Oppositio. Doctrinairek.
Dupin. Berry hgnéről hir. Juniusi foglyok). Belgium. (Hadi mozgások. Septemb. 22ikéig terjedő hírek). Németország.
Portugália (Dom Miguel flottája kiindult. Oporto vívatik). Spanyolország. (Spanyol öröklési kérdés. A' király gyógyul).
Olaszország (Helyek a' pápa encyclicájából; berekesztés). Elegyhírek. Legujabb. Gabonaár.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Derülten jöve fel Pestbuda térére octo-
ber 4dike, kegyes királyunk 's ausztriai csá-
szár I. Ferencz Ó. Felségének örvendetes ne-
venapja, mellyen a' testvér két fővárosi nép
egyetemileg kívánván bévett szokás szerint
a' napot ülleni, díszesen 's igen nagy szám-
ban jelent meg azon isteni tiszteletre, mel-
lyet a' helyben szállott gyalog katonaság, 's
az épen előtte való nap hadi gyakorlatra ér-
kezett Ferdinand huszár ezred Budán az ugy
nevezett „general réten“ táborilag vala tar-
tandó; gyönyörű hadisátor állítatott e' vég-
re mesterileg fegyverdarabokbul a' rét köze-
pette, előtte két fegyver-pyramissal, mellyek
tetején hadi zászlók lobogtak; a' katonaság pe-
dig négyszögü rendre osztva a' mező széleit
keríté. A' két - városi csinos nép a' bástya fo-
kot 's annak alját foglalta hosszában, azon
részén kívül, melly magán a' tisztelkedési
téren kívánt az ünneplésben közelebb részt
venni. 9 órakor kezdődék az isteni tisztelet,
mellyet mélt., főtiszt. Ócskai Antal vál. püspök,
's kir. tanácsnok ur fényes szertartással 's gyö-
nyörű tábori hangászat kíséret alatt végez-
vén: egyetemleg zengett az ismeretes nép-
dal: „Gott erhalte Franz den Kaiser“; mire
a' katonaság háromszori üdvezlő lövései, 's
a' rét két oldalán, meg' a' bástya fokon kiszö-
gezett álgyuk durrogási harsogták a' nap ö-
römét, 's végzetül az egész katonaság az épen
érkezett fenséges nádori udvar előtt léptetvén
tiszteledőleg el, örömtelten oszlott az ün-
nepi nép szerte, ujolag kitüntethetvén forrón
szeretett Fejedelme iránti illő, legszivesb hó-
dolatát.

Vácson ugyan e' czélból a' székes egy-
ház vala a' gyülekezet 's buzgó esdeklés

helye, hol a' n.mélt. püspök hon nem léttében
Borcsiczky Adalbert nagyprépost ur végezto
az ájtatoskodást, melly alatt ugyan az ő költ-
ségére a' hg Eszterházy gyalog ezredbeli ne-
vendék katonaság örömlövésekkel tisztelko-
dék, azután pedig a' prépost ur számos nagy-
díszü vendégeket nagy arszivüleg megvendö-
gelt.

Apostoli Felségünk sept. 17ki legfentebb
határozata szerint Gyórfy László hittudomány
tanítót a' nagyvárad kir. akademiában, ugyan
az ottani diák szertartásu főkáptalan tagjává,
mint canonicus theologust, méltóztatott ke-
gyelmesen kinevezni.

Cs. kir. Felségünk sept. 20ikán költ leg-
magasb határozata szerint Spécz Rudolf or-
vos doctor urat, egri születésü hazánkfiát, a'
therezianumi akademiában chemiae professor-
rá méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Apostoli Fejedelmünk Farkas Antal Spá-
cza mezővárosa plebanusának, részint a'
görösveszély dulakodásakor, részint a' paro-
chiai jegyzőkönyv temérdek hézagai kipótlá-
sában kitüntetett dicséretes szorgalmaért, fel-
séges tetszését kegyeskedett kijelenteni, egy-
szersmind annak idején érdemeire illő ügye-
let fordítást ígérni.

Hám János szatmári megyés püspök ó Mélt-
ósága sept. 9dikén ünnepélyes hálaáldozatot
mutatván be az egek urának ifjabb királyi
Felségünk élte szerencsés megtartásaért, an-
nak nevezetességét még egy újabb áldozattal
is kívánta emelni, öt ezer frnyi tőkepenzt
alapítván sept. 13ikán, a' szegények ügye i-
ránt nála tartott gyűlésben, az ügyefogyottak
gyámolítására, olly móddal, hogy az annak
évi kamatjából részesülendők, Ó Felségök
hosszu 's boldog életükért, és az egész ausz-
triai ház virágzásaért imádkozni tartozzanak.

Tek. Békés vmegye tisztválasztó székét f. h. 24ikén fogja tartani.

Szigeten (Marmarosban) a' f. esztendei febr. jun. és juliusi földingásokon kívül, legközelebb, sept. 10kén regveli 10 órakor ismét egy, 's hatalmas vala érezhető, 11kén éjjeli 2 órakor egy másik, 's 16kán estveli tizedfél órakor egy harmadik, mellynek 's a' 10kinek kártékonyságát a' számos helyt megrepedezett falak elég szomoruan bizonyítják.

Nemes Felső-Fejér vmegye (Erdélyben) ujon kinevezett főispánja Dániel Elek ur septemb. 17ikén tartá Szász-Martonfalván a' főispáni kormányja alatti legelső tisztülést, mellyben kinevezését, 's addig is mig ünnepi beiktatás megeshetnék, a' megye kormányja áltételét érdeklő kormányzati rendelkezéseket felolvastatván, rövid, de fontos hazafiúi beköszöntő beszédet monda, különösen kifejezvé benne: mennyire örvend 's mennyire szíven fekszik a' ns megye boldogítása, a' törvények 's nemesi jusok fentartása, szóval a' főispáni hivatal tántoríthatlan hazafiúi 's igaz polgári érzésből való folytathatása; beszédjére a' megye főjegyzője Bolyai Antal ur elfogadó választ mondván, több rendelkezések felolvasása után, a' tisztelt főispán ur, a' törvényszék az napi ülésében előülői széket is foglalja, mellynek végeztével az egész tisztikart 's törvényszéki birákat fényesen megvendéglé.

Sarmaságon (szinte Erdélyben) gr. Bethlen Katalin asszony, gr. Kemény Samuel özvegye, ó Exeja, aug. 22ikén a' szomszéd Kövesdről, egykor fejedelmi kedves lakhelyről jövéen által, az emelkedő templom körül dolgozva találá a' népet, 's ugyanott a' t. papot; — szíves leereszkedéssel tette ó Exeja kéréseit a' folyó munkáról, a' régiebben bevégzett új templomról, 's a' nép erkölcsi és vallásos művelődésének intézeteiről; örömmel telt mulata a' tágas és tiszta templomban, mellynek falai ó Exejának, 's üdvezült férjének summás adományit hirdetik; a' végéhez közeledő torony építésre kívántató fákat kegyesen megajánlá, 's e' mellett igen gazdag ajándékát adá; kegyes leereszkedéssel látogatván meg a' sorvadott parochialis házakat,

's benne a' lelki pásztor háznépét is; az iskolára nézve pedig nem csak buzgó ohajtással ajánlotta a' gyermekeknek vallásos, és a' népnek szükséges ismeretekben való nevelését, hanem elmentével a' lelkipásztorhoz intézett levelében zárt szép summa pénz ajándékot is küldé az eddigi tanulók számára. — Ugyan Sarmaságról sept. 16ikáról érkezett tudósítás szerint Kövesden is, mint a' minap Gáldon, némelly gonoszlelkük felgyujtván özv. báró Kemény Lászlóné ó Nagyságának csürét 's hét nagy asztagját, ennek minden idei takarmánya hamuvá égett. E. H.

A N G L I A.

A' Globe állítja, hogy a' Belgák general Chassé fenyegetőzései ellenére is a' fellegvár ellen kezdett munkákat bevégzették; két nap ugyan a' general levele után nem dolgoztak a' Belgák semmit, de harmadnap virradóra több 48 fontos álgut szegzettek ki a' montebelloi erősnél, égő kanócczal állván a' pattantyusok mellettök. Kilencz órára (reggel) már vége lett a' munkának, mellynek a' holland tisztek sáncaikról tanúi voltak. Antwerp lakosi ujjalag költöznek házaikból; az ut Mechelutól egész a' várig tömve volt katonákkal. — Egy, Brüsselből érkezett levél a' sept. 19iki angol ujságokban írja, hogy a' conferentia, utolsó ülésprotocolluminak egyikében, több javalattal terjesztett a' belga király eléjébe, mellyek iránt ez még nem nyilatkozott, de hihetőleg el fogja azokat fogadni; ellenben a' hollandi király ugyanazon pontokat elhatározottan félre veté. Eonek következtében a' dolgok felette megzavarodtak, 's a' Hollandok ('s Belgák és Francziák) erős léptekkel közelítenek a' határhoz. (L. Belgium.)

Meulenaere ur és ministertársai lemondása okául a' Courier ezt adja: Az előbbi (Meulenaere) ministerium mind a' kamarák előtt mind hivatalos ujságokban több ízben nyilatkoztatta azt ki, hogy Hollandiával az antwerpi felgyőr áltatása előtt egyenes alkuba semmi esetre sem ereszkedik. Mint-hogy tehát most, a' conferentia újabb javaslatánál fogvást, jó alkalom adá magát illyes alkudozásra elő, a' nélkül, hogy Antwerp

rögtön áltadatnék, a' ministerium nem akarván illy kívánatos dolognak gátot vetni, lemondott. Valóban Vandeweyer ur fel is lön hatalmazva a' hollandi egyik meghatalmazottal (Londonban) alkuba ereszkedni. —

A' londoni börse nagy mozgásban volt sept. 21ikén. A' belga ügy iránt különféle hírek terjedeztek. Mondák, hogy az angol flotta Portsmouthból a' Scheldére fog evezni: ellenben az ujságok folyvást békéről beszéltek. A' flotta, sir. P. Malcolm alatt, Corkot már sept. 15ikén elhagyá. (Hogy a' franczia hajóereg Cherbourgól kiindult, azt sept. 22ikén minden párisi ujság hirdeté.)

Ugyanaz napi, u. m. sept. 21iki hírlapok szerint a' franczia kormány azon nyilatkozást tette volna lord Granvillenek (angol követnek Parisban), hogy Franciaország egészen Anglia politikáját fogja követni Belgium iránt, 's jelesül hogy az angol kormány tudta nélkül egy franczia katona sem fog a' belga határon túl lépni, sem a' franczia flotta kiindulni. —

Oportoi levelek szerint ott változás várattott a' regens (dom Pedro) ministeriumában. Ugyan a' regens fő ügyvivője elhagyá Londont 's Franciaországba ment, hogy ott a' segéd seregek, különösen egy csapat lengyel fegyveres utra indítását sietesse. — Az Albion (angol ujság) nyugtatni igyekszik a' berryi hgné barátit, holléte 's állapotja iránt. A' hgné, ugymond, teljes bátorságban van, hív barátok 's bölcs tanácsadók között, de azt nem mondja: hol?

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur ezt írja sept. 22dikén: Marsal Gérard éjszakra elutazott, hogy az ottani sereg fővezérségét átvegye, mellynek célja Belgiumot a' Hollandiak lehető megtámadása ellen védeni. — A' Nouvelliste (szinte ministeri ujság) ugyanaz napról ezt: Orleans hg tegnap (tehát 21ikén) reggeli 10 órakor Brüsselnél elutazott, ugyanoda utazott el ma reggel 10 órakor Nemours kir. herczeg is. — Minden rendelet meg van téve 25—30,000 embernek éjszaki határainkon egybegyűjtésére, 's ezzel egyező utasítás ment a' hadi-hajó osztályhoz Cherbourgba.

A' belga legujabb dolgokról ezeket írja a' Courier: Mintegy 14 nappal ezelőtt megismeré a' conferentia, hogy mindeddig Belgium 's Hollandia békeltetésök iránt csak kivihetetlen rendszabásokhoz fogott. Meglátott végre győződni, hogy az általa ez ideig hozott 68 protocollum a' dolgot még csak egy vonallal sem vitte előbb, mint az ezelőtt 18 hónappal állott 's talán azt még inkább elakasztá. E' miatt jónak találá a' conferentia véget vetni az eddigi alakoskodásnak 's lord Palmerston vállalá magára, a' többi hatalom megegyezésével némi egyezkedést vagy alkut hozni létre. Javallatot készített, melly sem a' 24 cikkely, sem a' hollandi király (javallott) tractatusa nem volt, hanem egy e' kettőből olvasott keverék. Fő célja az ajánlatnak az volt, közvetlen érintésbe hozni Hollandiát Belgiummal 's így ezek által szövötni tovább az alkuvást, a' nélkül hogy abba a' conferentia többé elegendnék. De ehhez némelly feltételek valának kötve (egyik hihetőleg Antwerp áltadása), mellyeket a' közbékeség fentartatása végett minél előbb végre kell vala hajtani. — Nem tudjuk, ha ezen javallatot lord Palmerston a' három északi hatalommal előre közlőtte e, de Franciaország, részéről, megegyezett 's annak valószínűségét eszközteni megígérte. A' belga cabinet eleinte vonakodott, de végre ha a' ministerium ellenkezése nem is, a' királyé ugyan meggyőzetett, 's ebből magyarázhatni ki, hogy a' belga ministerium egyetemleg lemondott. (Még nem épen!) — Ellenben Hollandiában a' király volt makacsabb, ministeriumánál. Tudtára adatott neki, hogy ez az utolsó lépés, mellyet nála Anglia 's Franciaország tesz, 's gondolná meg jól, mit felel. Ha tovább is vonakodni találna azon áldozattól, mellyet tőle Europa békesége kíván 's melly épen nem tetemes, minthogy érdekei a' lehetőségig kiméltettek: ugy a' nevezett két hatalom végre kénytelen lesz azon eszközökhöz nyulni, mellyeket eddig mellőzni kívánt, de mellyek nélkül azontul véget nem reménylhetnek. Adja feleletét tiz nap alatt, különben hallgatása vonakodás lesz, 's ekkor legelőbb is egy angol és franczia vegyes ha-

jósereg fogja elzárni országa kikötőit 10—14 napiglan, 's ha ez nem lesz elég, 36—40,000 Francia fog Belgiumba menni 's Antwerp fellegvárát erővel elfoglalni. — A' hollandi király nem késett válaszával, 's miután a' 10 napi határidő lefolyt, kinyilatkoztatá, hogy ő a' javaslatot nem fogadja el 's a' fenyegetések teljesedését elvárja. 'S most ebben vagyunk.

Az Allg. Zeit. egyik levelezője Parisból sept. 21ikéről azon hiri közlötte, hogy a' francia seregek egy része Belgiumba már benyomult. Ez a' hir nem valósult meg. Septemb. 24ikéig egy katona sem lépett ált a' belga határon, sem a' flotta Cherbourgól ki nem indult. — Mi, ugymond e' napon a' Courrier, nem hisszük, hogy a' Hollandiát érdeklő dolgok olly messze haladtak volna. A' francia hajóosztály még nem hagyá el Cherbourgot, 's a' vezéreül szánt admiral, Duerest de Villeneuve ur, e' hónap 22ikén még Parisban volt. Ki tudja, nem azért történnek e ezen készülétek, hogy velek a' kamarákat megnyitó királyi beszéd pompázhasson? Ha egyszer a' phrasis ki lesz mondva, e' második expeditio is az első sorsára juthat, melly nem volt egyéb fegyveres sétálásnál. — A' Gazette ugyanazon napon így ír: A' francia kormány a' következőket tudatá, főleg, a' haagai kormányal: A' francia had, melly a' belga határokon gyűl, csak azon esetben fog Belgiumba lépni, ha a' Hollandiak támadják meg Belgiumot, vagy ha Antwerp elzáratása 's a' hollandi királynak az iránti végső felszólittatása után: hogy a' conferentia utólsó ajánlatit fogadja el, tized napra semmi válasz nem érkezne. Ezen esetben 25,000 Francia fog Antwerpnek indulni 's a' vár bevétele után Franciaországba visszatérni. — Bizonyosnak látszik, ezt teszi hozzá a' Gazette, hogy a' francia kormánynak ebbeli szándékát az angol cabinet jóvá hagyta, 's megjegyzést érdemel, hogy Anglia néhány esztendő alatt most harmadszor áldozza fel Hollandiát, legrégibb 's leghasznosabb szövetségesét. Bizzék aztán az ember az illy szövetségben.

A' Journal des Débats folyvást pörleke-

dik az oppositioval, melly ugymond a' kamarai maioritást nem egybetartani 's annak megfelelő ministeriumot szerkeztetni, hanem azt (a' maioritást) szétbontani 's a' ministeriumba maga (az oppositio) akarna belépni. Más részről a' Courrier Français azt lobbantja a' doctrinairek szemére, hogy ók az 1830 (juliusi) chartának nem igaz, nem őszinte baráti, 's azért ezt az ók kezeikre nem is lehet bátorsággal bizni. — Mi csak egy kérdést teszünk a' doctrinaireknek, ugymond a' Courrier, mellyet ók, mintha nem hallanák, elfognak mellőzni, mi pedig szünetlen újra előhozni. Kérdés: megismerike ók a' népfel-ség principiumát? megismerike az 1830diki chartában a' democraticum principiumot? — Emlékeztetjük a' Débats-t, hogy a' népfel-séget 1789ben szintugy, mint 1830ban ugyanazon revolutioi párt hirdette ki, mellyet a' Débats nem régiben Franciaország egyetlen el-lenséginek nevezett!

A' Nouvelliste, melly mint tudjuk, ministeri ujság, azt írja sept. 24ikén, hogy Dupin ur a' ministeri tanács elől ülő ségével kinnaltatott meg e' napokban, 's a' Nouvelliste ohajtja: „hogy a' rendnek és szabadságnak ezen ékesszóló védelmezője a' király, a' barátság 's a' haza szavának engedvén, fogadja el minél előbb a' terhet, mellyet Perier Casimir olly méltókép viselt, vessen jelenléte által a' maioritas megszakadásának gátot, 's nyomja a' nyilvános ügyek igazgatására erős és hathatós characterének bélyegét.“ — Végre a' Nouvelliste hiszi, hogy Dupin ur kétkedni nem fog. —

Toulonban sept. 17ikén ismét hire volt, hogy a' berryi herczegné csakugyan elfogott. A' dolog ugy esett, hogy a' kormány agensei semmiképp sem bocsáthaták a' foglyot szabadon. — Parisban e' hir, mint a' Courrier mondja, kevés behatást tett, mert itt minden ember meg van győződve, hogy a' kormány Holyroodba (?) fogja a' lgnét vitetni. A' francia ministerialis ujságok ez iránt sept. 24ikéig még hallgattak. —

A' cassatiotörvényszék Gérard a' festő, 's Colombat, Blondeau és Hassenfratz (kik a' jun. 5 és 6iki dolgokért halálra ítéltettek) fel-

jobbvitelét visszavetette, 's így ezek sorsa most a' királyi kegyelemtől függ. — Barthélemyt a' költőt, ki republicanusból egyszerre ministerialis lett, a' királyi nyomtató-intézet igazgatójává nevezé Ő Felsége. A' National szidja és utálja ezt az embert.

BELGIUM.

Ujabb (sept. 19d.) tudósítások után hire volt Brüsselen, hogy Vandeweyer ur fel van hatalmazva, a' conferentiától ajánlott pontok szerint alkudozni 's ha lehet végegyezésre lépni. — Rotschild urral a' statuskölcson másod fele (24,000,000 forint) iránt is megkötetett az alku, százért 79 for. áron. Ez a' belga hitelre nézve igen kedvező ár ujabb kezesség a' béke fenmaradásaért.

Kivonat a' brüsseli, septemb. 21iki újságokból: Tegnap estveli kilencz óráig nem jött semmi hir Brüsselve, mellyből Hollandia ellenséges szándékát lehetne gyanítani. Ugy látszik, azon hadi mozdulatok 's egyesülések, mellyekről a' hollandi újságok és levelek szólnak, annak aggodalmában törtétek, hogy talán mi kezdhethénk megtámadást. (Memorial). Azon pillanatban, mellyben lapjainkat sajtó alá eresztjük, halljuk, hogy a' Hollandiak áltjöttek határainkon, névszerint hogy 1,500 ember Lommel sorompóji előtt áll 's a' Szász-Weimari herczeg ott, a' postaházban, üté fel fészállását. Lommel egy órányira van innen a' határtól. (Lynx). Több főhivatalbeli itt Brüsselen anonym levelet kapott, tele a' legdühösebb fenyegetéssel, 's a' többi közt azzal, hogy Vilmos király a' jövő hónapban (octob.) ismét Belgiumban lesz. (Indépendant).

Az Indépendant következő levelet közli We r d t ből sept. 19ikeről: Két nap óta fontos történetek látszanak közeledni. Minden órán várjuk itt a' Szász-Weimari hg megérkeztét. A' herczeg ma mintegy 12—15.000 emberrel a' határ legszélsőbb pontján áll, vele több százig való szekér élelemmel, melly Maestricht várába van szánva. — Továbbá írja az Indépendant sept. 22ikén: Egy sebesposta tegnap azon hirt hozta a' ministeriumhoz Gentből, hogy a' Hollandiak közelednek határainkhoz; a' Scheldén e' tájatt ált-

szállott, Seelandból jövő fegyveresek száma 10,000re mehet. — Orleans hg ugyanaz nap délben Brüsselve megérkezett.

NÉMETORSZÁG.

A' burkus seregeknek ez idei őszi gyakorlaton kitetszett jó karban létök 's kimutatott ügyességök felett teljes kir. meglegedését tudatta Ő Felsége Károly Mecklenburgi hg Ő Magasságával 's általa a' seregekkel.

Württembergi financzministerré 's titkos tanácsnokká a' megholt Herzog helyébe von Herdegen statustanácsnok neveztetett ki.

Lord Minto angol rendkívüli követ 's meghatalmazott minister a' burkus udvarnál sept. 26ikán nyujtá ált megbízó levelét burkus király Ő Felségének.

PORTUGÁLIA.

Az oporto Cronica Constitucional september 10ikén egy kicsapást említ, mellyet 9ikén a' városi őrizetnek egy része a' közeledő miguelisták ellen tett volna, 's mellynek következésében general Povoas valamenyire visszavonult. A' városbeliek nem tartottak semmitől. Három nagy hadihajót, mellyeket marquis Palmella vásárlott Angliában, katonákkal együtt vártak minden órán. — Ujabb, u. m. september 11ikén Lissabonból indult tudósítások után írják franczia újságok, hogy azon nap reggelén dom Miguel hajóserege a' Tajoból kiindult, 's dom Miguel még hajnalban Cintraba lovagolt, hogy innen a' két hajósereg (tudjuk, hogy admiral Sartorius a' Tajo előtt állott —) mozdulatait láthassa. Azonban ugyanaznap deléig semmi csata nem történt; a' két sereg egymást szemmel tartva, nyugotnak evezett, 's dom Miguel, miután őket szem elől elveszté, a' caxias-i palotába visszatért. Minden pillanatban várják az ütközet híret, 's hiszik, hogy adm. Sartorius, ki szünetlen az ellenség oldalánál halad, az éj homályát fogja megtámadásra használni. Ha valamikép a' don Joaot elfoghatná, vagy elsüllyeszthetné, a' többi hajó szélteretése nem adna nagy dolgot. A' kormányhoz Oportoból telegraph által jött tudósítás szerint, e' város vivatása september 9ikén elkezdődött, 's azóta a' telegraph szünetlen munkában van. Utóbbi hírek szerint

general Abreu, (miguelista), Villanovának, Oportoval szemben, birtokába jutott, miután annak legerősb pontjáról, a' da Serrai klastromból estveli 5 órakor (sept. 9ikén) dom Pedro seregeit kinyomta.

SPANYOLORSZÁG.

Hire volt, hogy a' spanyol király september 16dikán meghalt. Ez a' halál, melyet különben olly hamar elfelejthetnének, különös figyelmet ébresztett azon fontos politikai kérdés és hihető vita által, melly most a' spanyol öröklési jus felett támadott volna. Minekelőtte t. i. V. Filep anjou herczeg a' spanyol thronusra lépett, örökülhettek abban a' leányok is. De V. Fileppel, XIV. Lajos unokájával, ugy szólván a' francia lex salica is fellépett a' spanyol thronusra 's azóta ez csak fiakra szállt. A' most uralkodó VII. Ferdinand azonban, nem levén fiu gyermeke, hogy a' koronát negyedik hitvesétől, Mária Christina nápolyi herczegasszonytól, 1830dikban született leányára, Maria-Luiza-Izabellára szállíthassa, a' most nevezett évben eltörlé a' régi francia lex salicát, vagy is inkább helyre állítá a' régibb spanyol öröklés sorát, a' Cortesek egybehívása nélkül, 's nevezett leányát korona-örökössé 's asturiai hgasszonnyá hirdetvén ki, egyszersmind halála esetére testvérét don Carlost tevé a' leendő királyné kiskorúsága alatt regenssé. — Az lett volna tehát most a' kérdés: valljon don Carlos, kire a' lex salica szerint mint legidősb fira a' spanyol korona néz, 's kit ennek elfoglalására egy hatalmas (absolutista) párt az országban már régóta bizgat és ösztönöz, megismeri vala e' bátyjának jusát, az V. Filep óta behozott öröklési rend változtatásában, mellyhez különben is a' karok (Cortes por Estamentos —) megegyezése nem járult, 's ebbeli elhatározata szerint királynak hirdette volna e' ki magát, vagy csak testvére leánya gyámjának? 'S ha az elsőt teszi, mi következése lett volna annak az olly külön nemű politikai nézetek 's interessék által megosztott országban, 's mennyire és milly befolyással lett volna ezen öröklés és abból eredhetett vita eldöntésében a' többi

Europának? — — De, mint mondók, mind ezen kérdések egy kis időre legalább még elhalasztattak, mert a' király halálának (a' francia Moniteur által terjesztett) hire, ugyancsak a' Moniteur újabb, u. m. sept. 25iki hivatalos tudósítása szerint nem valosult meg, 's VII. Ferdinand, kinek életéhez köszvényfájdalmai következésében sept. 17ikén nem volt remény, 18ikán reggel ismét jobban lett 's noha még épen nincs veszedelmen kívül, september 20ikán valamennyire gyógyulni látszott.

OLASZORSZÁG.

(Néhány hely a' pápa encyclicájából. Berekesztés).

Most egy másik, felette bő kutfejére térünk az anyaszentegyházat látogató roszaknak, 's ez: az indifferentismus; vagy is azon fonák, de a' gonoszok csalárdsága által már mindenütt elterjedett vélekedés, mint ha az ember örök üdvösségre juthatna akár melly hitvalláson legyen is, ha különben tetteit az igazság és becsület törvényei szerint intézi. — De bizonyval igen könnyű lesz nektek e' tévedést illy világos és szembe szökő dologban népeitektől elhárítani. Ugyan is miután az apostol így int: egy az isten, egy a' hit, egy a' keresztség! — reszkessenek azok, kik azt beszélik, hogy minden vallásból nyitva áll az ut az üdvösségre, 's vegyék szívökre, hogy ők az üdvezítő szavaiként, Krisztus ellen vannak, mivel nincsenek Krisztussal, hogy boldogtalanul szórnak, mivel ö vele nem gyűjtenek, 's hogy következőleg örökre el fognak veszni, ha a' catholicus hitet nem tartják 's azt egész, sértetlen épségébe nem őrzik! — Hallják csak szent Jeronost (Hieronymus), ki midőn az anyaszentegyházat egy schisma három részre szakasztá, 's őt, mint maga beszéli, valamelyik rész magához hódítani igyekezék, mindenkor ezt felelé: a' ki Péter székével egy, az az én emberem. Hamisan hízeltednék valaki magának azzal, hogy ő is ujon született a' vízben (keresztségben). Mert igen helyesen felelné neki szent Ágoston: formája meg van a' tőkéről lemetszett venyigének is, de mit használ neki a' forma, ha nem a' gyö-

kérről szív életet? — Ezen felette megromlott kulfőből, az indifferentismusból, t. i. folyoztán azon izetlen 's hibás tanitmány, vagy is inkább tébolyodott beszéd, hogy minden embernek meg kell hagyni a' maga lelkiemérete (meggyőződése) szabadságát! T. i. e' felette kártékony tévedésre vezet a' vélekedésnek azon tökéletes és féktelen szabadsága, melly a' status és anyaszentegyház kárára olly annyira divatoz, 's a' miről némelyek a' legnagyobb szemtelenséggel még azt állítják, hogy abból az igaz vallásra némi haszon árad. — De valljon, mellyik lélekhalál rosszabb, mint a' tévedés szabadsága? kérdiszent Ágoston; mert minekutána azon fék, melly az embereket az igazság útján tartja, levettetik, és az ő természetök, melly már magában is hajlandó a' rosszra, nyakra főre neki rohan: akkor mondhatjuk igazán, hogy megnyílt az örvénynek azon kutja, mellyből szent János napot elborító füstör láta kerekedni, míg belőle egyszersmind sáskák tolazkodtak elé, mellyek elpusztíták a' földet. — Ide tartozik még az olly kártékony, soha eléggé nem átkozandó 's utálatos szabadsága a' sajtónak (nyomtató présnek), hogy t. i. ezáltal minden kigondolható iromány szelíterjesztessék a' nép között, 's a' mellyet még is sokan olly nagy kiabálással mernek kívánni és támogatni! Elborzadunk, tisztelendő feleink, midőn látjuk, minő tanitmányszörnyekkel vagy is inkább tévedéscsudákkal borítottunk el a' rendkívüli száma könyvekben, folyóiratokban 's a' journalokban, mellyek ugyan tetemre kicsinyek, de gonoszságokra nézve igen nagyok, 's a' mellyekből, mit mi keservesen siratunk, áradt el az átok a' föld színe felett. 'S még is találkozik, fájdalom, egykettő, kiket a' szemtelenség annak állítására visz, hogy az ebből (sajtó szabadságából) eredő tévedések árjának, egyik vagy másik könyv, melly az istentelenség illy nagy zivatara közt a' vallás védelmére iratlik, gátot vethet, vagy azt sulyegyenben tarthatja. De bizonytal talalmas, szántszándékkal valami nagyobb és bizonyos rosszat követni el annak reményében, hogy abból még valami jó is eredhet. Vagy fogja e azt okos ember állítani, hogy mérget terjeszteni, nyil-

ván árulni, magával hordani sőt bevenni is szabad, mert van valami szer, minek használata által az ember néha a' haláltól megmenekszik? — — Ezeket írjuk tinektek, tisztelendő feleink, bus érzettel ugyan, de még is bizva abban, ki igazgatja a' szeleket és csendet parancsol, hogy ti, felöltve a' hitnek paizsát, erőküdni fogtok, vitézül csatázni a' urnak csatáját. Hozzátok illik főképen, fal gyanánt állani minden hatalomnak ellene, melly magát az Isten tudománya ellen emeli. Rántsátok ki a' szellem kardját, melly az Isten igéje, 's hagyj kapjanak azok, kik igazság után éheznek, a' ti kezeitekből táplálatot. — Vegyétek pedig atyai szerelemmel 's különös gondotok alá azokat, kik magokat az egyházi tudományokra 's philosophiai nyemozódásokra szentelik. Intsétek őket, hogy csupán értelmök erejében ne bizzanak, sem az igazság ösvényéről az istentelenség útjára ne térjenek. Emlekeztessétek őket, hogy az Isten bölcseségre vezet ugyan, de meg is fenyíti a' bölcséket, 's hogy lehetetlen Isten nélkül Istent ismerni, ki az embereket ige által az Isten ismérére vezeti. (Szent Irenaeus szavai). Csak büszke vagy is inkább balgatag emberek merészkedhetnek a' hit titkait, mellyek minden értelmet meghaladnak, emberi vizsgálódás által kinyomozni akarni, csak ők támaszkodhatnak az ész belátására, melly pedig az emberi természet mivoltánál fogvást már gyenge 's töredékeny. — Egyebiránt bár támogassák az anyaszentegyház és status gyarapodására czélzó ezen köz ohajtásinkat a' fejedelmek is, a' mi legkedvesb fiaink Krisztusban, hatalmuk 's tekintetök által, melly nekik, gondolják meg jól, nem csupán a' világi kormány, hanem főképen az anyaszentegyház védelmére is adattott. Fontolják meg igazán, hogy minden, a' mi az anyaszentegyház javára történik, egyszersmind hatalmuk 's nyugodalmuk megerősítésére is szolgál, sőt győződjenek meg a' felől, hogy a' hit dolgát még nagyobbra kell tartaniok, mint a' világi kormányt. Mint atyjai 's gyámjai a' népeknek, tartós és sok jóval gyümölcsöző békét 's nyugodalmat ugyan adnak azoknak, ha fő gondjokat oda fordítják, hogy a' vallás és ajtatosság sérületlen

tartassék meg Isten iránt, kinek czombjára van írva: királyok királya 's uralkodók uralkodója. —

De hogy mind ez, — így szól a' befejezés, — kívánatunk szerint történjen, emeljük szemünket és kezünket a' legszentebb szüz Máriához, ki egyedül tön semmivé minden balvéleményt, 's ki nekünk legnagyobb bizodalunk, sőt reményünk egyetlen alapja. Hagyd kérjen ő ki közbenjárása által a' mi igyekezetünknek, tanácslatinknak 's cselekedeteinknek az ur nyája illy nagy inségében szerencsés kimenetelt. Kérjük ezt alázatos könyörgéssel Pétertől az apostolok fejedelmétől 's Páltól az ő apostoltársától is, hogy ti mindnyájan úgy álljatok, mint egy erős fal, hogy más fundamentum (talpkő) ne vessék, mint a' mi vetve van. Illy örvendetes reményre támaszkodva, bizodalommal élünk, hogy a' hit szerzője 's teljesítője, Krisztus, minket a' rajtunk olly nehezen fekvő sanyaruságokban megvigasztal. Melly isteni segedelemnek jóslatául mi a' legszerelmesebben adjuk ezenel tinektek 's a' ti gondotok alá bizott juhoknak apostoli áldásunkat. — Költ Romában ad Sanctam Mariam maiorem, augustus 15ikén, ugyanazon szent szüz mennybemenetelének ünnepén; az ur emberréletének (incarnationis domini) 1832ik, pápaságunk második esztendejében.

ELEGY HIREK.

Nemours francia királyi hg sept. 21kén még Parisban volt, de kecsii 21ikén csakugyan elindultak 's magát a' hget is csak egy kis lábfcizamlás tartóztatá vissza. —

Hire volt, hogy a' francia kamarák october 3ikára fognának egybe hivatni, de minekutána a' királyi rendelés sept. 24dikére még kiadva nem volt, alig hihető, hogy ez a' határnap némelly megyék távolsága miatt 's meghagyathassék.

Angouleme hgné Coblenzbe várattott.

September 29ikén érkezett Rotterdamba Gazette nevü éjszakamerikai hajó, 's rajta a' rosz hirü Carara, vagy Carrera olasz, ki az Oraniai hgné gyémántjait 1829ben Brüssselben ellopá. A' hollandi ügyvivő Washingtonban (Huygens ur) kieszközlötte még is e' gonosztévőnek kiadattatását, ki is jó őrizet alatt sept. 20ikán Haagába vitetett.

A' pétervári ujságnak a' caucasusi csatáról tett tudósítása szerint báro Rosen general, kire az expeditio vezérlése bízott, július 24kén Kasi Mulláht társaival együtt megszalasztotta, mi közben többeket lekonzolt, másokat pedig elfogott, ezek közt Mollah Zetovot is, Kasi Mulláh barátját. Ennek hírére 3 nap alatt mintegy 500 nemzetség hódolt meg újra a' czárnak, kiket hihetőleg rövid időn egész Dagesthan követni fog. — Ugyan az említett ujság újabb hírek után jelenti Gruziából Rosen generálnak Dagesthan felé indulatát (serege 3500 főre terjed 12 álgyuval), 's újabb győzödelmét Hamzad bég 2000 főre terjedő taborán, maga a' bég nagy ügyel menekhete Dyndy Dagha, hol mindedig tartózkodik. — Redutekaléban az orosz-török határnál egy ausztriai hajó elmerült, az emberek mindazáltal, 's az áruk nagyobb része szerencsésen megmentettek. — Mult hónap 4kén Tiflisben igen nagy földingást tapasztaltak.

Legújabb: Ibrahim basa újolag megverte Hussein basát Beilan mellett, 's könnyü lovasága egész Adanaig száguldozott. Tengeren nem történt ütközet; a' török flotta legutóbb a' marmarissai öbölben veté ki horgonyait. — Dupin ur Parisban megjelent. — A' Nouvelliste sept. 24ikén azt írja, hogy a' Hollandiát kényszerítendő angol és francia hajósereg Spitheadnál fog egyesülni, 's innen Antwerp alá evezni, a' francia szárazföldi sereg két osztálya szinte egyszerre induland meg, egyik Antwerp, másik Maestricht felé; de még eddig semmi se' történt. A' Belgák nem hiszik, hogy a' két udvar teljesiténé fenyegetéseit. —

A' gabonának pesti piaczi ára october 3dikan 1832.

Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb	Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb
Fisztabúza	146 $\frac{2}{3}$	133 $\frac{1}{3}$	120	Zab	34	33 $\frac{1}{3}$	32
Kétszeres	100	96 $\frac{2}{3}$	93 $\frac{1}{3}$	Köles	—	—	—
Rozs	57 $\frac{1}{3}$	56	53 $\frac{1}{3}$	Köles-kása	—	—	—
Árpa	56	54 $\frac{2}{3}$	53 $\frac{1}{3}$	Kukoricza	68 $\frac{2}{3}$	66 $\frac{2}{3}$	63 $\frac{1}{3}$